

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

כ"ז באב התשע"ו
31 באוגוסט 2016

חוזר סוכנים ויועצים 2016-10-5
סיווג: כללי

חתימה ממוחשבת

בתוקף סמכותי לפי סעיף 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן - **חוק הפיקוח על הביטוח**), לפי סעיף 31(ב) בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 (להלן - **חוק הייעוץ הפנסיוני**), לפי סעיף 39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, הריני להורות כדלקמן:

1. כללי

ביצוע עסקה, כמו גם פעולות נוספות בתהליך הייעוץ והשיווק הפנסיוני וכן בתיווך בביטוח, כרוך בחתימת הלקוח על מסמכים רבים ובהעברת מידע בין הלקוח לגוף המוסדי באמצעות בעל הרישיון. מטרת חוזר זה היא לאפשר את אימות זהותו של הלקוח ואת אופן אבטחת תוכן המסמכים המועברים מהלקוח אל הגוף המוסדי באמצעים טכנולוגיים, על מנת לייעל את תהליכי העבודה ולשפר את מהימנות המידע בשוק תחרותי, משוכלל ומפותח.

2. הגדרות

"**אישור ממוחשב**" - אישור שניתן ונשמר באופן ממוכן.
"**בעל רישיון**" - בעל רישיון כהגדרתו בחוק הייעוץ הפנסיוני, סוכן ביטוח כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח או גוף מוסדי לרבות עובדו.
"**גוף מוסדי**" - כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח.
"**חוזר ייפוי כוח לבעל רישיון**" - חוזר סוכנים ויועצים 2015-10-5, שעניינו ייפוי כוח לבעל רישיון.
"**חתימה ממוחשבת**" - חתימה גרפית ממוחשבת או אישור ממוחשב.
"**חתימה גרפית ממוחשבת**" - חתימה הנשמרת באופן ממוחשב כקובץ גרפי.
"**לקוח**" - כהגדרתו בחוק הייעוץ הפנסיוני, מעסיק לגבי עסקה שנעשתה עבור עובדיו וכן מי שנעשה בעניינו תיווך בביטוח.
"**מסמך**" - טופס, הצהרה, בקשה לאימות נתונים, מידע או תוכן שנדרש הלקוח לחתום עליו או לאשר אותו בחתימה ממוחשבת.
"**עובד**" - לקוח, למעט מעסיק לגבי עסקה שנעשתה עבור עובדיו.
"**עסקה**" - כהגדרתה בחוק הייעוץ הפנסיוני וכן תיווך בין אדם למבטח לעניין ביטוח.

3. תהליך החתימה

- בעל רישיון המחתיים לקוח בחתימה ממוחשבת על מסמכים כחלק מביצוע עסקה ימלא אחר הוראות סעיף זה.
- א. בעל רישיון יחתים לקוח באחת מהשיטות המפורטות להלן. לעניין סעיף זה, "בעל רישיון" - לרבות מי מטעמו לצורך החתמת עובד על ייפוי כוח לפי נספח א' לחוזר ייפוי כוח לבעל רישיון.
- 1) החתמת לקוח בחתימה גרפית ממוחשבת תתבצע בפני בעל הרישיון, לאחר שנקט באמצעים מקובלים על מנת לאמת את זהותו של הלקוח.
- 2) החתמת לקוח בחתימה ממוחשבת לאחר שזוהה ואומת על פי ההוראות שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון - בסעיף 4(ב)1 בחוזר ייפוי כוח לבעל רישיון או על פי העקרונות שקבע הממונה למניעת הכחשה בסעיף 3.6.4 חוזר גופים מוסדיים 2006-9-6 "הוראה לניהול סיכוני אבטחת המידע של הגופים המוסדיים" או כל הוראה שתבוא במקומו.
- ב. בעל רישיון רשאי להחתים בחתימה ממוחשבת מעסיק לגבי עסקה שנעשתה עבור עובדיו במסמך נפרד מזה שחתם עליו העובד או בהתאם להוראות סעיף 4(ב), והכל לאחר שזוהה בהתאם לסעיף 3א(2) לעיל.
- ג. בעל רישיון יאפשר ללקוח לעיין בכל מסמך ולהבין את תוכנו בטרם יתבקש לחתום עליו בחתימה ממוחשבת.
- ד. בכל מקום במסמך שבו נדרשת חתימתו של לקוח, יחתום הלקוח בנפרד. בעל רישיון לא ישתמש בכל אמצעי, טכנולוגי או אחר, לשם העתקת חתימה ממוחשבת של הלקוח ממקום אחד במסמך שבו נדרשת חתימתו, למקום אחר.
- ה. בעל רישיון יעביר לידי הלקוח עותק, קשיח או ממוחשב, של המסמך החתום במועד החתימה. עותק המסמך יכלול סימון של נעילת המסמך בהתאם להוראות סעיף 4, לרבות חיווי גרפי על גבי המסמך, באופן המובן ללקוח, בדבר ביצוע הנעילה, מועד נעילת המסמך ופרטי בעל הרישיון שביצע את הנעילה. העברת עותק ממוחשב של המסמך החתום ללקוח תיעשה באמצעות תקשורת נתונים מוצפנת או מאובטחת, כך שלא ניתן יהיה לגשת למידע הכלול במסמך ללא הרשאת הנמען.

4. נעילת מסמכים לצרכי ארכוב באמצעות חתימה אלקטרונית

- א. בעל רישיון ינעל את המסמך החתום על ידי הלקוח בחתימה ממוחשבת מיד לאחר חתימת הלקוח.
- ב. על אף האמור בפסקה (א), במקרה שבו נדרשת חתימת המעסיק על המסמך, על בעל רישיון לנעול את המסמך לראשונה לאחר שהעובד חתם עליו בחתימה ממוחשבת, באופן המונע כל שינוי במסמך למעט הוספת חתימת המעסיק. לאחר החתמת המעסיק יינעל המסמך סופית.
- ג. בעל הרישיון ישמור את המסמך בהתאם לחובות החלות עליו על פי דין, ככל שקיימות, באופן המאפשר לזהות שינוי שבוצע במסמך לאחר מועד החתימה. חתימת המסמך בחתימה אלקטרונית מאובטחת או חתימה אלקטרונית מאושרת (להלן - **חתימה אלקטרונית**) של בעל הרישיון, כמשמעותן בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001, מיד לאחר חתימתו על ידי הלקוח, תיחשב כאמצעי סביר לנעילת המסמך ולהגנה עליו מפני שינויים.
- ד. בעל רישיון ינקוט באופן סדיר באמצעי הגנה סבירים מפני חדירה למערכת המחשב שבה שמור המסמך.
- ה. בעל רישיון ינקוט באופן סדיר באמצעים למניעת הוספה או גריעה של מסמכים למערכת הארכיבאות האלקטרונית באופן בלתי מתועד.

- ו. בעל רישיון ינקוט באופן סדיר באמצעי הגנה סבירים מפני שיבוש בעבודת מערכת הארכיבאות האלקטרונית.
- ז. בעל רישיון ינקוט באמצעים ובתהליכים הנדרשים כדי להבטיח כי תוכן המסמך נשמר ללא שינוי החל ממועד עריכתו ובמשך כל תקופת השימור, בשים לב לשינויים טכנולוגיים או שינויים בשיטות הצפנה המשמשות לשימור המסמך. בעל רישיון יוכל להוכיח בכל עת כי נקט באמצעים ובתהליכים כאמור.
- ח. בעל רישיון יקבע נהלים לביצוע הפעולות המפורטות בסעיפים קטנים (א) עד (ז) ויתעד את עדכוני הנהלים, לרבות גרסאות קודמות שלהם, ואת עצם ביצוע הפעולות, כל זאת באופן שניתן להצגה לממונה או לגורם אחר מטעמו בכל עת.

5. הוראות כלליות

- א. גוף מוסדי יקבל, מלקוח או בעל רישיון, מסמכים החתומים בחתימה ממוחשבת, בהתאם להוראות חוזר זה, כחלק מביצוע עסקה. גוף מוסדי יפרסם באופן ברור ונגיש, לא יאוחר מ-1 בדצמבר 2016, נהלי עבודה עבור בעלי רישיון לשם העברת קבצים החתומים בחתימה ממוחשבת של לקוח או של בעל רישיון.
- ב. גוף מוסדי יקבע בנוהל, שיעודכן מעת לעת, הוראות לעניין אימות חתימה ממוחשבת כאמור בסעיף 3(א)(2) לעיל. בנוהל יפורטו המקרים שבהם יפעל הגוף המוסדי על מנת לאמת את החתימה והאמצעים והצעדים שיינקטו על ידו אם יתעורר חשד כי החתימה אינה משקפת את חתימת הלקוח.

6. תחולה

הוראות חוזר זה חלות על כל בעלי הרישיון ועל כל הגופים המוסדיים.

7. תחילה

- א. תחילתו של חוזר זה ביום פרסומו.
- ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), החובה של גוף מוסדי לקבל מסמך אשר נחתם באישור ממחושב, כאמור בסעיף 5(א) לעיל, תחל ביום 1 בינואר 2017.

8. ביטול תקפות

החל מיום התחילה, חוזר סוכנים ויועצים 2-10-2012 שעניינו "חתימה גרפית ממוחשבת" בטל.

דורית סלינגר

הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון